

Jakab Izabella-Erika

„Földünk nem játék! Ajándék!”

A projekt témája: „Földünk nem játék! Ajándék!”

A projekt megvalósításának helye: Hőfőherke Óvoda

A projekt célcsoportja: 3–7 éves óvodás gyermekek

Bevezető gondolatok

– a témaválasztás indoklása

„Földünk békéje és túlélése, ahogy mindannyian tudjuk, éppen azon emberi tevékenységek miatt került fenyegetett helyzetbe, melyek nélkülözik az elkötelezettséget a humánus értékek mellett. A természet és forrásainak pusztítása a tudatlanság, mohóság és a Föld élővilága iránti tiszteletlenségnek a következménye. Ez a tiszteletlenség még a saját utódainkra is kiterjed, a következő generációra, amely egy nagymértékben lepusztult Földet kap örökségül, ha a teljes körű béke nem valósul meg, és a környezeti rombolás a jelenlegi mértékben folytatódik...

Egyértelmű, hogy kulcsnemzedék vagyunk. A globális kommunikáció lehetősége megnyílt a számunkra, mégis gyakrabban használjuk ezt összeütközésekre, mint értékes dialógusokra a béke érdekében... Az univerzum külső bolygóinak feltárásába kezdünk, miközben Földünk saját óceánjai, tengerei, forrásai egyre szennyezettebbekké válnak, és különböző életmegnyilvánulásai még mindig nagymértékben ismeretlenek. Földünk ritka élőlényei, állatai, növényei, rovarjai és még a mikroorganizmusok közül is jó néhányat egyáltalán nem fog ismerni a jövő nemzedék. Megvan a képességünk és a felelősségünk. Lépünk kell, mielőtt késő lesz.”

Dalai Láma

A Föld napja története

1970-ben kezdődött

Az első *Föld napján*, Denis Hayes amerikai egyetemista kezdeményezésére, 1970. április 22-én 25 millió amerikai emelte fel szavát a természetért. Ez a történelmi jelentőségű esemény az Egyesült Államokban – és az ország határain túl is – fontos változásokat hozott: az USA-ban szigorú törvények születtek a levegő és a vizek védelmére, új környezetvédő szervezetek alakultak, és több millió ember tért át ökológiailag érzékenyebb életvitelre.

1990-ben világmozgalommá vált

Húsz évvel később Denis Hayes és barátai, az ökológiai válság jeleit – a bioszféra pusztulását, az ipari szennyezést, az őserdők irtását, a sivatagok terjeszkedését, az üvegházhatást, az ózonlyukakat, a veszélyes hulladékokat, a túlnépesedést, a savas esőt, az óceánok szennyezettségét stb. – látva kezdeményezték, hogy az 1990-es évek *a környezet évtizedeként* a közös felelősségre hívják fel a figyelmet.

Ennek érdekében Denis Hayes és barátai 1989-ben Kaliforniában létrehozták a Föld Napja Nemzetközi Hírközpontot, és havonta küldtek hírlevelet a világ minden országába, hogy a városi tömegfelvonulásoktól kezdve szabadegyetemi előadásokig, faültetéstől a hulladékok újrahasznosításának megszervezéséig, a nemzetközi hírközlési rendszerek bevonásától falusi majálisokig sokféle akcióval ünnepeljék április 22-én a Föld napját a világ minden országában, környezetbarát, fenntartható társadalom közös vágyával. Több mint 125 ország környezetért aggódó polgárai, civil szervezetei válaszoltak felhívásukra, és városok, falvak, iskolák, környezetvédő szervezetek mind-mind saját szervezésű programmal, a legkülönbözőbb módon tették emlékezetessé és világméretűvé ezt a napot.

Magyarország az elsők között csatlakozott

A felhívásra Magyarországon környezetvédők 1990-ben megalapították a Föld Napja Alapítványt, és hírközpontot is létrehoztak az első magyar *Föld napja* eseményeinek koordinálására. Felhívásukra kis falvakban és nagyvárosokban egyaránt sokan jelentkeztek.

A Föld Napja Alapítvány a helyi kezdeményezéseket – külön hangsúlyozva az iskolák és természetesen a pedagógusok szerepét – környezeti könyvek kiadásával, vetélkedők összeállításával támogatja.

Ki mondta, hogy nem tudod megváltoztatni a világot? Így hangzik a Föld napja mozgalom egyik jelmondata. 1990 óta Magyarországon évről évre egyre többen próbálnak meg – legalább a Föld napján, április 22-én – valamit tenni környezetünk érdekében: fát ültetnek, rajzpályázatot hirdetnek, környezeti vetélkedőt, patak- és falutakarítást szerveznek, valamelyik zöld szervezethez csatlakoznak, vagy saját szervezetet alapítanak. És ez a Föld napja mozgalom legnagyobb sikere: hogy helyi igény szerint, helyi kezdeményezésre szerveződnek a Föld napi programok, és ma már nem csak a Föld napján.

Az alapítvány a szemléletformálás érdekében évről évre jelentős külföldi művek, sőt magyar szerzők környezeti témájú könyveit jelenteti meg. Könyveink közül ma már több is ajánlott vagy kötelező irodalom egyetemeken, főiskolákon. Az alapítvány eddig több mint 50 könyvet, ismertető füzetet és két társasjátékot jelentetett meg, többek között 1990 óta minden év április 22-ére, a Föld napjára adja ki a washingtoni Worldwatch Institute éves jelentését a világ környezeti állapotáról *A világ helyzete* címmel.

Az első 10 év

A világméretű Föld napja mozgalom és a magyarországi Föld Napja Alapítvány 2000-ben volt 10 éves. Denis Hayes, a mozgalom elindítója erre az alkalomra újabb felhívást tett közzé, hogy 2000-ben még több ország csatlakozzon a mozgalomhoz, és hívja fel a figyelmet a Föld napján, április 22-én a környezeti veszélyekre. A 2000. évi világmegmozduláshoz a Föld Napja Alapítvány is csatlakozott. Többek között egy környezeti társasjátékkal, az *Ökivilággal* fordult a jövő nemzedékéhez, és a Magyarország környezeti állapotát bemutató, *A természet romlása, a romlás természete* című könyvével a döntéshozókhoz. Természetesen összefogva több civil szervezettel.

20 év után is együtt

A Föld napja mozgalom 2010-ben lett 20 éves. És bár addig is sokat tettünk környezetünk fontosságának tudatosítása érdekében, nem mondhatjuk azt, hogy mindez elegendő. Már van szelektív hulladékgyűjtés, vásárolhatunk környezetbarát termékeket, körbeért két magyarországi tó körül is a kerékpárút, szélkerekek, napkollektorok segítik az energiaellátást, de még mindig sok a felesleges fogyasztás, a vegyszerhasználat, a szemét, az autózás, az energiapazarlás, általában a természet szolgáltatásainak túlzott használata. Mindezek következményeként pedig nő az üvegházhatású gázok kibocsátása, és ez növeli az éghajlatváltozás veszélyét.

Ezek a változások nem a távoli jövő eseményei. Az éghajlatváltozás már megindult. Már 0,7 Celsius-fokkal nőtt az átlagos globális hőmérséklet, és a felmelegedés üteme az utóbbi 10 évben fokozódott. Tennünk kell, tegyünk ellene

együtt, hogy elkerüljük a fordulópontot, a kritikus 2 Celsius-fokos globális felmelegedést.

Cselekednünk kell, és ebben a Föld Napja Alapítvány is aktívan részt vállal ugyanúgy, ahogyan 20 éven át tette ezt. Vigyázzunk Földünkre, jövőnkre, és tartsuk 2 Celsius-fok alatt a felmelegedést. Cselekedjünk együtt!

A Föld sorsa tehát a mi kezünkben van!

Meggyőződésem, hogy a környezettudatos szemléletformálást már egészen kicsi korban, óvodásként el kell kezdeni. Az a kisgyermek, aki környezetbarát közösségben „éli” óvodás éveit, bizonyára az iskolában is ezt a szemléletet viszi tovább, és remélhetőleg az egész élete során ezt fogja képviselni.

Környezetünk védelme, a természet megismertetése, megszerettetése mindig része volt óvodai programunknak, azonban amióta világszerte egyre nagyobb hangsúlyt kap a levegő és a víz tisztaságáért, az egészséges élettérért, a természet kincseiért való küzdelem, azóta a „Halacska” csoporttal újszerű, bátor, nagyszabású Föld napi programot valósítunk meg.

Arra törekszem, hogy a háromhetes projekt keretében egyszerűen és játékosan tudatosítsam a gyermekekben mindazt az értéket és szépséget, amit évmilliókon át a természet ránk hagyott, és amit feladatunk megőrizni, védeni.

A projekt célja

A természet szépségeinek megláttatása.

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározók a természetes és ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat megőrzésében.

A természet iránti tisztelet, a megóvás iránti érdeklődés kibontakoztatása.

A családok környezettudatos attitűdjének formálása a közös programok során.

A projekt időkerete: április 22-e köré épül, a megvalósítás 3 hét.

Erőforrások

Emberi erőforrások

- Mindenekelőtt a lelkes, kreatív gyermekcsapat.
- A csoport óvodapedagógusai.
- A csoport dajka nénije.
- Szülők, nagyszülők.
- Meghívott szakemberek.
- Kíváncsi, érdeklődő vendégek.

Tárgyi erőforrások

- Számítógép, nyomtató, fénymásoló, CD-lejátszó, CD-k.
- Fényképezőgép.
- Filmfelvevő gép.
- Felület a munkák el-, illetve kihelyezéséhez, paravánok, tároló helyek.
- Facseteték, virágpalánták, magvak.

Szándéklevél

Kedves szülők!

Az elkövetkezendő három hét folyamán az óvodai oktató-nevelő munkánk során „A Földünk nem játék! Ajándék!” projekt kerül feldolgozásra.

Kérjük a szülőket, nagyszülőket, esetleg a nagyobb testvérek segítségét a tevékenység előkészítéséhez.

Gyűjtögethetnek olyan anyagokat – képeket, képeskönyveket, képeslapokat, újságokat, verseket, meséket, DVD-filmeket, zenei anyagot stb. –, amelyeket felhasználhatunk a projekt során.

Ugyanakkor közös tevékenységekre, kiállításra várjuk Önöket.

A témához kapcsolódó ötleteket szívesen vesszük!

*Köszönettel,
a „Halacska” csoport*

A tevékenységközpontok kialakítása

Az irodalmi, ének-zenei tevékenységek központjában:

- mesés könyvek;
- meseillusztrációk;
- dramatizáláshoz szükséges kellékek;
- CD-lejátszó;
- CD-k (pl. Gryllus Vilmos);
- „zenedoboz” (állatos kasztanyetta, xilofon, csörgők, csörgődob, maracas (rumbatök), furulya, varázskövek stb. találhatóak).

A művészeti tevékenységek központjában:

- rajzlapok;
- színes papírok;
- színes ceruzák, zsírkréták, méhviaszkréták;

- olló;
- ragasztók;
- tempera, ecsetek, újságpapír, tálak;
- gyurma, gyúródeszka alkotják a tárgyi eszközöket.

A természettudományok tevékenységközpontjában található:

- enciklopédiák;
- atlaszok;
- „Csodálatos állatvilág” sorozat;
- földgömb;
- képeslapok a világ minden tájáról;
- évszakokra jellemző képek;
- mikroszkóp;
- talajminták: kavicsos, homokos talaj, agyagos talaj, humusz, termőföld;
- magvak (búzamag, bab stb.), balkonládák;
- feladatlapok, melyeken helyes, illetve helytelen cselekedeteket láthatunk környezetünkben.

Építőjátékok, manipulációs, asztali, társas- és szabályjátékok:

- természetes anyagok: gyökerek, ágak, kavicsok stb.;
- építőkockák fából;
- műanyag építőjátékok;
- állatos fa puzzle;
- memóriajátékok;
- tapintómemória, formák;
- társasjáték: „Nem minden hulladék szemét!”;
- társasjáték: „Kukatündér”.

A családi és szerepjátékok központjában:

- főzős-sütős játékok;
- kiszolgálós játékok;
- öltöztető játékok;
- babák, babaruhák találhatóak.

Homok-víz játékok központjának eszközei:

- könnyebb-nehezebb?;
- úszik-lebeg-elmerül?;
- horgászjáték.

A tervezett tevékenységek részletes bemutatása

1. hét. A Föld mint bolygó

	Szabad tevékenységek, játékok	Tapasztalati területek szerinti tevékenységek	Lazító tevékenységek	Személyes fejlődést célzó tevékenységek
HÉTFŐ	IRODALMI, ÉNEK-ZENEI TEVÉKENYSÉGEK Mese: „A Nap és a Hold története.”	TT (beszélgetés): „Mi a Föld?” EKT (formázás): „A naprendszer”	1. Szabad játékok az udvaron.	RUTINOK <i>Reggeli találkozás:</i>
KEDD	Írásgyakorló: „Napsugarak” (rövid, hosszú egyenes vonal) ÉPÍTŐJÁTÉKOK, MANIPULÁCIÓS, SZTALI, TÁRSAS- ÉS SZABÁLYJÁTÉKOK	Integrált tevékenység: „A Nap, a Hold és a csillagok” NYKT+ETT •Mese: Király Kis Miklós. •Mozaikragasztás: Nap az égen.	2. Mozgásos játékok: „Tűz, víz, levegő”.	„Fedezzük fel a bolygót!” „Találás kérdések (Föld, Hold, Nap):” „Mit súgott a négy vándor?” „Mikor történik? (napszakok)”
SZERDA	„Úrhajók.” „Mikor történik?” (évszakok) TERMÉSZETTUDOMÁNYOK „Képes ismeretterjesztő könyvek nézegetése, beszélgetés.” „Földgömb-, térképnézegetés.” „Beszélgetés a bolygókról, csillagokról, világűrről.”	Integrált tevékenység: „A négy vándor” TT+EKT+ NYKT (román nyelv) •Didaktikai játék: megnyiségek változtatása hozzátevéssel, elvevéssel. •Énektanítás: Négy vándor jár körbe, körbe. •Joc didactic: „Câte ... ai numără?”	3. Magyar népmese: Király Kis Miklós.	<i>Mozgás:</i> „Kering a Föld a Nap körül.” „Átkelés a folyón.” „Dombra futás.” „Hegymászók.” „Hullócsillagok.”
CSÜTÖRTÖK	MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK Vágás, ragasztás: „Évszakkocka.” „Só-liszt gyurma mécesstartó.” A CSALÁDI ÉS SZEREPJÁTÉKOK	NYKT (verstanítás): Szalai Borbála: „Indul a nap” TT (számosság, sor-számnevek gyakorlása): „Játsszunk a csillagokkal!”	4. Szórakoztató játék: „Éjjell”, „Nappal!”	„Hold, Hold, fényes lánc...” „Télen nagyon hideg van...” „Töltsd meg a vándor kosarát! (mondatlanc)” „Süss fel, nap...”
PÉNTEK	SZEREPJÁTÉKOK „Mézes csillagsütemények.” „Felfedezők.”	Szabadidős nap. Kilátás a Fellegvárról.	5. Dramatizálás: Király Kis Miklós.	VÁLASZTOTT TEVÉKENYSÉGEK Angol. Tánc.

2. hét. A Föld és az élő környezet

	Szabad tevékenységek, játékok	Tapasztalati területek szerinti tevékenységek	Lazító tevékenységek	Személyes fejlődést célzó tevékenységek
HÉTFŐ	IRODALMI, ÉNEK-ZENEI TEVÉKENYSÉGEK Zenehallgatás – Gryllus Vilmos: Dalok 1, Dalok 2. Írásgyakorló: „Nyusziugrás” (Ń) ÉPÍTŐJÁTÉKOK,	Integrált tevékenység: „Utazás a Föld körül” TT+ETT •PPT bemutató: emberek a világ minden táján. •Ragasztás: képeslap vonat.	1. „Indiánfutás”	RUTINOK <i>Reggeli találkozás:</i> „Fedezzük fel a bolygót!” „Üzenet.” „Felismered?” „Folytasd a sort!”
KEDD	MANIPULÁCIÓS, ASZTALI, TÁRSAS- ÉS SZABÁLYJÁTÉKOK „Hallgatag erdő” – erdő készítése természetes anyagokból (ágak, moha, gyökerek stb.)	Szabadidős nap. Látogatás a Botanikus Kertben.	2. „Találd ki, melyik állatra gondolok!”	<i>Mozgás:</i> „Mackó, mackó...” „Tekeredik a kígyó...” „Ugráljunk, mint a verebek...” „Madárfogó.” „Lassan jár a csigabiga...”
SZERDA	TERMÉSZETTUDOMÁNYOK „Emberfajták a Földön, élőhelyeik, jellegzetességeik”	Integrált tevékenység: „Hallgatag erdő” SZTJ+EKT •Énektanítás: Gryllus Vilmos: Hallgatag erdő	3. Mozgásos játék: „Nyuszi bál”	
CSÜTÖRTÖK	Magok vetése. „Talajmúzeum” készítése (homokos, kavicsos, stb.) MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK Vágás, ragasztás: „Díszítsük óvodánk ablakát!” (virágok kézlenyomatból) Mozaikragasztás:	Integrált tevékenység: „Az erdő lakói” NYKT+EKT+TT •Mese: Zelk Zoltán: <i>A három nyúl.</i> •Formázás: az erdőnk benépesítése gyurmaátlakkal. •Didaktikai játék: több, kevesebb, ugyanannyi.	4. Facsemete ültetése az udvaron.	ÁTHAJLÁSOK „Bújj, bújj, zöld-ág...” „Nyuszi fülét helyezi...” „Mag, mag, búzamag...” „Én kis kertet kergettem...” „Cini, cini, muzsika...”
PÉNTEK	„Csigabiga” A CSALÁDI ÉS SZEREPJÁTÉKOK „Kirándulók.” „Zöldségsaláta nyusziéknak.”	NYKT (román nyelv): Cíntec: „Micul greieraș” TT (didaktikai játék): „Ki hova bújt?” (térbeli relációk felismerése)	5. Szabad játékok a friss levegőn.	VÁLASZTOTT TEVÉKENYSÉGEK Angol. Tánc.

A projekt várható eredménye / sikerkritérium

A gyermekek több értelemben is megismerik a Földet.

Fejlődnek gondolkodási műveleteik: bővül fogalomismeretük, a környezetről szerzett tájékozottságuk. Fejlődik összehasonlító, megkülönböztető, következtető és ítéletalkotó képességük. Tudnak egyediről általánosra vonatkoztatni és általánosról egyedire, konkrét megállapításokat megfogalmazni.

Képesek lesznek halmazok képzésére megadott vagy választott szempontok szerint, képesek mennyiségek becslésére, számolására. Felismerik a mennyiségek közötti és a téri relációkat.

Fejlődik koncentrációjuk, nő feladattartásuk, tartósabbá válik figyelmük. Fokozódik érdeklődésük, növekszik motiváltságuk, fejlődik emlékezetük, problémamegoldó képességük. A megfigyelések, a közvetlen tapasztalatszerzések, változatos tevékenységek fejlesztik az érzékszervi szférát, percepciót.

Fejlődnek a társas kapcsolataik, együttműködő képességük. Erősödik a közösségi szokások kialakulása, megszilárdulása.

Környezettudatos magatartás megalapozásával fejlődik erkölcsi megítélő és alkalmazkodóképességük.

Meglátják a szépet, fejlődik esztétikai érzékük, felismerik munkájuk fontosságát, fokozódik szociális érzékenységük.

A különböző munkaformák segítik fejlődni szervezőképességüket, önállóságukat, közösségi tudatukat.

Formálódik a környezet, a környezet élőlényei, egymás iránti pozitív viszonyuk.

Fejlődnek akarati tulajdonságaik: konfliktusmegoldó képességük, kitartásuk, vállalkozóvá, döntésképesé válnak.

Fejlődik kommunikációs képességük, bővül aktív szókincsük, fokozódik beszédértésük.

Szívesen, bátran közlik bárkivel információjukat, gondolataikat, igénylik a szóbeli kifejezéseket, javul szóbeli fogalmazási készségük.

Képesek önállóan mondókákat, verseket, rövid meséket elmondani.

Fejlődik mozgáskoordinációjuk, motoros képességük, jobban tájékozódnak a térben.

Szívesen vesznek részt változatos ábrázoló tevékenységekben, javul eszközhasználatuk.

Munkáik igényesek, esztétikusak, kreatívak lesznek.

Fejlődik a finommotorikájuk, a szem–kéz koordinációjuk.

Igényessékké válnak önmagukkal és környezetükkel szemben is.

A projekt értékelése

A projekt során készült fényképek kiállítása.

A projekt portfóliója a gyermekek munkáival.

Videofelvételek.

„*Ki mondta, hogy nem tudod megváltoztatni a világot?*” – a csoport Naplója.

A projekt produktuma: „Boldog születésnapot, Kék Bolygó!”, aszfaltrajz.

Bibliográfia

Internetes oldalak linkjei:

<http://www.fna.hu/tortenetunk/afoldnapja>

<http://www.kormocikatalin.hu/?menu=26>

<http://sukosdcsanad-amk.hu/dokumentumok/vargane.pdf>

<http://www.szonek.hu/beta/data/bukkosd/ovoda/tamop/projektleirasovoda2BUK.pdf>

<http://www.kisujovi.hu/sites/default/files/Fold%20napja%20-%20harom%20hetet%20meghalado%20projekt.pdf>

www.balmazovi.hu/wp-content/.../Környezetvédelmi_Projekt.doc

Szakirodalom

Lukács Józsefné–Ferencz Éva: *Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél*. Flaccus Kiadó, Budapest, 2010.

Lukács Józsefné–Ferencz Éva: *Kipp-kopp, mogyoró, tavaszt hív már a rigó*. – Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára. Flaccus Kiadó, Budapest, 2010.

Itt a tavasz. Irodalmi szöveggyűjtemény óvodásoknak és kisiskolásoknak. Novum Kiadó, Budapest, 2009.